

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૫] ૬ એસસીઆર ૨૫૨

કમિશનર ઓફ કસ્ટમ્સ, ન્યૂ દિલ્હી-૪

વિરુદ્ધ

મેસર્સ આર્યન ઇલેક્ટ્રોનિક્સ

(સિવિલ અપીલ નંબર ૭૦૯/૨૦૦૫)

૨૯/૦૪/૨૦૧૫

[એ. કે. સીકરી અને આર. એફ. નરીમન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

કસ્ટમ્સ મૂલ્યાંકન નિયમો, ૧૯૮૮: નિયમ ૪, ૫, ૬, ૧૦એ- માલની આયાત- આયાતકાર-સામાવાળા દ્વારા જાહેર કરાયેલ વ્યવહાર મૂલ્ય રૂ. ૩૬ પ્રતિ નંગ- કમિશનર (અપીલ) દ્વારા નકારવામાં આવી અને નિયમ ૬ નો ઉપયોગ કરીને, તેમણે જોયું કે વિભાગ દ્વારા આપવામાં આવેલા ૧૦ ઉદાહરણોમાં, તેમાં દર્શાવેલ કિંમતો રૂ. ૭૩.૯૪ અને રૂ. ૧૩૪.૦૮ પ્રતિ નંગની વચ્ચે હતી અને તે કિંમતો પૈકી લઘુત્તમ કિંમતને ધ્યાને લઈ વ્યવહાર મૂલ્ય રૂ. ૭૩.૯૪ નક્કી કરી અને માલ જપ્ત કર્યો અને તફાવતની ડ્યુટી (કર) અને રૂ. ૨૦

લાખનો રિડેમ્પશન ફાઈન (છોડાવવા માટેનો દંડ) અને રૂ. ૫ લાખની પેનલ્ટી (દંડ) લાદવામાં આવી- ટ્રિબ્યુનલે ઠરાવ્યું કે સમાન ચીજવસ્તુઓ રૂ. ૫૮ પ્રતિ નંગના ભાવે આયાત કરવામાં આવી હતી અને તેથી, કમિશનર (અપીલ) દ્વારા નક્કી કરાયેલ કિંમતને ન્યાયી ઠેરવવા માટે કોઈ કારણ નથી --ઠરાવ્યું કે: વિભાગ દ્વારા આપવામાં આવેલા ૧૦ ઉદાહરણોમાં, તેની કિંમતો રૂ. ૭૩ થી રૂ. ૧૩૪ પ્રતિ નંગની વચ્ચે હતી- બીજી બાજુ, સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલા ૫ ઉદાહરણોમાં, તેની કિંમતો રૂ. ૫૮ થી રૂ. ૭૨.૧૨ સુધીની હતી- વિભાગના પ્રતિનિધિએ દલીલ કરી હતી કે પ્રતિવાદીના જણાવ્યા મુજબ પણ, સમાન માલ રૂ. ૫૮ થી રૂ. ૭૨.૧૨ પ્રતિ નંગની વચ્ચે આયાત કરવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, બિલ ઓફ એન્ટ્રીમાં રૂ. ૩૬ પ્રતિ નંગની કિંમતની જાહેરાત સચોટ નહોતી- રૂ. ૫૮/- ની કિંમત કમિશનર દ્વારા ખૂબ જ માન્ય કારણ આપીને સ્વીકારવામાં આવી ન હતી, જે એ છે કે, આયાતકાર દ્વારા રૂ. ૫૮/- ની કિંમત જાહેર કરીને કરવામાં આવેલી તે આયાતના સંદર્ભમાં પણ વિભાગ દ્વારા કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને કેસ તપાસ હેઠળ હતો- આમ, ટ્રિબ્યુનલના આદેશનો સંપૂર્ણ આધાર ભૂલભરેલો હતો કારણ કે તે કાયદાની સંપૂર્ણ ગેરસમજ પર આધારિત હતો અને રેકૉર્ડ પરના તથ્યોથી પણ વિપરીત હતો- ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ રદ કરવામાં આવે છે અને કમિશનરનો આદેશ ત્યાં સુધી બહાલ રાખવામાં આવે છે જ્યાં સુધી તે સામાવાળા દ્વારા જાહેર કરાયેલ રૂ. ૩૬ પ્રતિ નંગની કિંમતને બદલે રૂ. ૭૩.૯૪ પ્રતિ નંગની કિંમત નક્કી કરવા તેમજ તે આધારે તફાવતની ડ્યુટીની માંગને સંબંધિત છે- આ કેસના

તથ્યોમાં લાદવામાં આવેલ રૂ. ૨૦ લાખનો રિડેમ્પશન ફાઈન અને રૂ. ૫ લાખની પેનલ્ટી વધારે છે- રિડેમ્પશન ફાઈન ઘટાડીને રૂ. ૬ લાખ કરવામાં આવે છે જે તફાવતની ડ્યુટી જેટલો જ છે અને લાદવામાં આવેલી પેનલ્ટી સંપૂર્ણપણે રદ કરવામાં આવે છે- કસ્ટમ એક્ટ, ૧૯૬૨ - કલમ ૧૧૨.

અપીલનો નિકાલ કરતા, કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

૧. પ્રથમ દષ્ટિએ, કમિશનર દ્વારા જે તુલનાત્મક ઉદાહરણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું હતું તે "એક સમાન માલ" નું નહોતું પરંતુ "તેવા જ પ્રકારના માલ" નું હતું. કમિશનરે પોતે ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે એક સમાન માલના કોઈ પુરાવા ઉપલબ્ધ નથી. તેથી, ટ્રિબ્યુનલે ખોટી રીતે તે આધારે કાર્યવાહી કરી કે કમિશનરે એક સમાન માલની આયાતના આધારે કિંમત વધારી હતી. જ્યારે કમિશનરે કસ્ટમ્સ વેલ્યુએશન રૂલ્સ, ૧૯૮૮ ના નિયમ ૧૦એ નો ઉપયોગ કરીને સામાવાળા દ્વારા જાહેર કરાયેલ ટ્રાન્ઝેક્શન વેલ્યુને નકારી કાઢી હતી, તે આધારે તેમણે ઠરાવ્યું હતું કે નિયમ ૪ (૧) લાગુ થશે નહીં. ત્યારબાદ તેમણે જણાવ્યું કે નિયમ ૫ લાગુ થશે નહીં કારણ કે "એક સમાન માલ" ના કોઈ પુરાવા નથી. આ કારણોસર તેમણે નિયમ ૬ માં કલ્પના કર્યા મુજબ, "તેવા જ પ્રકારના માલ" નું ઉદાહરણ આપીને કવાયત હાથ ધરી હતી. વિભાગ દ્વારા અને સામાવાળા દ્વારા પોતે જે ઉદાહરણો આપવામાં આવ્યા હતા, તે અંગે સામાવાળા દ્વારા કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો કે આ ઉદાહરણો

તેવા જ પ્રકારના માલના નથી. તેથી, કમિશનર દ્વારા તે ઉદાહરણો પર આધાર રાખવામાં કોઈ ભૂલ નથી. [પેરા ૯, ૧૦] [૨૫૯- સી- જી]

૨. ટ્રિબ્યુનલે કમિશનરના આદેશના આધારને તે કારણસર નકારવામાં પણ ભૂલ કરી હતી કે કમિશનરે જે ઉદાહરણો પર આધાર રાખ્યો હતો તે મે, ૨૦૦૩ માં થયેલી આયાતના હતા જ્યારે પ્રશ્ન હેઠળની આયાત તે તારીખ પહેલા થઈ હતી. જ્યાં સુધી સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલી આયાતનો સંબંધ છે, તે ૧૩/૦૫/૨૦૦૩ ના રોજ થઈ હતી. તેથી, મે, ૨૦૦૩ ના કમિશનર દ્વારા જે ઉદાહરણો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે સમાન સમયગાળાના છે અને કસ્ટમ એક્ટ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૧૪ ની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરે છે. જ્યાં સુધી રૂ. ૫૮/- પ્રતિ નંગના દરે એક સમાન માલની આયાત પર આધારિત તર્કનો સંબંધ છે, ત્યાં ફરીથી આવું અવલોકન કરવામાં સ્પષ્ટ ભૂલ થઈ છે. વિભાગ દ્વારા આપવામાં આવેલા દસ ઉદાહરણોમાં તેની કિંમતો રૂ. ૭૩ થી રૂ. ૧૩૪ પ્રતિ નંગની વચ્ચે હતી. બીજી બાજુ, સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલા પાંચ ઉદાહરણોમાં તેની કિંમતો રૂ. ૫૮/- થી રૂ. ૭૨.૧૨ સુધીની હતી. આમ, વિભાગના પ્રતિનિધિએ જે દલીલ કરી હતી તે એ હતી કે પ્રતિવાદીના જણાવ્યા મુજબ પણ, તેવા જ પ્રકારના માલ રૂ. ૫૮ પ્રતિ નંગ થી રૂ. ૭૨.૧૨ પ્રતિ નંગની વચ્ચેના દરે આયાત કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી બિલ ઓફ એન્ટ્રીમાં રૂ. ૩૬/- પ્રતિ નંગની કિંમતની જાહેરાત સચોટ નહોતી. રૂ. ૫૮/- ની આ કિંમત કમિશનર દ્વારા

સ્વીકારવામાં આવી નથી, અને તે યોગ્ય રીતે જ છે, કારણ કે તેમણે ખૂબ જ માન્ય કારણ આપ્યું છે કે, આયાતકાર દ્વારા રૂ. ૫૮/- ની કિંમત જાહેર કરીને કરવામાં આવેલી તે આયાતના સંદર્ભમાં પણ વિભાગ દ્વારા કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને સૂચિત કિંમત રૂ. ૮૦/- પ્રતિ નંગ હતી. આમ, ટ્રિબ્યુનલના આદેશનો સંપૂર્ણ આધાર ભૂલભરેલો છે કારણ કે તે કાયદાની સંપૂર્ણ ગેરસમજ પર આધારિત છે અને રેકૉર્ડ પરના તથ્યોથી પણ વિપરીત છે. ઉપરોક્ત કારણોસર અમે ટ્રિબ્યુનલનો હુકમ રદ કરીએ છીએ અને કમિશનરનો હુકમ ત્યાં સુધી બહાલ રાખીએ છીએ જ્યાં સુધી તે સામાવાળા દ્વારા જાહેર કરાયેલ રૂ. ૩૬/- પ્રતિ નંગની કિંમતને બદલે રૂ. ૭૩.૮૪ પ્રતિ નંગની કિંમત નક્કી કરવા તેમજ તે આધારે તફાવતની ડ્યુટીની માંગને સંબંધિત છે. આ કેસના તથ્યોમાં લાદવામાં આવેલ રૂ. ૨૦ લાખનો રિડેમ્પશન ફાઈન અને રૂ. ૫ લાખની પેનલ્ટી વધારે છે. જ્યાં સુધી રિડેમ્પશન ફાઈનનો સંબંધ છે, તે ઘટાડીને રૂ. ૬ લાખ કરવામાં આવે છે જે તફાવતની ડ્યુટી જેટલો જ છે અને લાદવામાં આવેલી પેનલ્ટી સંપૂર્ણપણે રદ કરવામાં આવે છે. [પેરા ૧૧ થી ૧૫] [૨૫૮- એચ; ૨૬૦- એ- એચ; ૨૬૧- એ- સી]

સિવિલ અપીલ હકૂમત:

સિવિલ અપીલ નંબર ૭૦૮/૨૦૦૫.

નવી દિલ્હી ખાતેની કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના અપીલ નંબર સી/૨૫/૦૪-એનબી (એ) માં તારીખ ૧૬/૦૮/૨૦૦૪ ના ચુકાદા અને હુકમ પરથી.

અપીલકર્તા વતી કે. રાધાકૃષ્ણન, ટી. સી. શર્મા, બિનુ તમતા, બી. કૃષ્ણા પ્રસાદ.

સામાવાળા વતી એસ. વાસુદેવન, વી. લક્ષ્મીકુમારન, એમ. પી. દેવનાથ, વિવેક શર્મા, એલ. ચરણયા, રચિત જૈન, શાલિની, અમન ડી., દિશા જૈન, શગુન અરોરા, રાજેશ કુમાર.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ એ. કે. સીકરી દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. અહીંના સામાવાળા જેઓ ઇલેક્ટ્રોનિક ચીજવસ્તુઓનો વેપાર કરે છે તેમણે ૩૦,૦૦૦ નંગનો એક કન્સાઈનમેન્ટ આયાત કર્યો હતો જેનું વર્ણન બિલ ઓફ લેડિંગમાં "પાર્ટસ ઓફ વીસીડી - લેન્સ વિથ મિકેનિકલ" તરીકે કરવામાં આવ્યું હતું.

૨. ઉપરોક્ત આયાતના નિકાલ માટે સામાવાળા દ્વારા ફાઈલ કરાયેલા બિલ ઓફ એન્ટ્રીમાં, માલની કિંમત યુ.એસ. \$ ૦.૭૨ પ્રતિ નંગ જાહેર કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત આયાતમાં કુલ યુ.એસ. \$ ૨૧,૬૦૦ ની કિંમત નક્કી કરવામાં આવી હતી. કિંમતની આ જાહેરાતના સમર્થનમાં, પ્રતિવાદીએ તારીખ ૧૪/૦૪/૨૦૦૩ નું બિલ ઓફ લેડિંગ અને તારીખ ૦૮/૦૪/૨૦૦૩ નું ઇન્વોઈસ રજૂ કર્યું હતું. કારણ કે માલ

સીધો ઉત્પાદક પાસેથી નહીં પરંતુ એક વેપારી પાસેથી ખરીદવામાં આવ્યો હતો, તેથી રજૂ કરાયેલ ઇન્વોઇસ તે વેપારીનું હતું જેણે પ્રતિવાદીને માલ વેચ્યો હતો.

૩. માલ પર ડ્યુટી આકારવામાં આવી હતી અને નિકાલ પહેલા તપાસવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. તપાસ દરમિયાન કસ્ટમ્સ સત્તાવાળાઓએ જોયું કે આ પાર્ટસ ઓફ વીસીડી - લેન્સ વિથ મિકેનિકલ માટે સબ-એસેમ્બલીઝ હતી. એવું પણ જાણવા મળ્યું હતું કે પરિણામે, માલના પેકેટો પર "મેઇડ ઇન ચાઇના" અંકિત હતું અને તે "સેમસંગ" ના બ્રાન્ડ નામ ધરાવતા હતા. આ હકીકત ઇન્વોઇસમાં પ્રતિબિંબિત થઈ ન હતી અને વિભાગને શંકા હતી કે માલ બ્રાન્ડેડ છે અને તેથી જાહેર કરાયેલ કિંમત માલની સાચી કિંમત નથી, વિભાગે બ્રાન્ડ નામ અંગે તારીખ ૨૩/૦૫/૨૦૦૩ ના પત્ર દ્વારા સામાવાળા પાસેથી સ્પષ્ટતા માંગી હતી. આ પત્રવ્યવહારમાં પ્રતિવાદીને જાહેર કરેલી કિંમતને ન્યાયી ઠેરવવા પણ કહેવામાં આવ્યું હતું.

૪. પ્રતિવાદીએ તારીખ ૨૮/૦૫/૨૦૦૩ ના પત્ર દ્વારા જવાબ આપ્યો કે મિકેનિકલ સાથેના લેન્સની માત્ર આઈ બ્રાન્ડેડ હતી અને અન્ય ભાગો જેમ કે મોટર પાર્ટ્સ વગેરે બ્રાન્ડેડ નહોતા અને ચીનમાં બનેલા હતા. એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મિકેનિકલ સેમસંગ બ્રાન્ડના લેન્સ ધરાવે છે તે અલગ પાડવા માટે માત્ર થોડા બોક્સ પર સેમસંગનું નાનું સ્ટીકર લગાવેલું હતું. જ્યાં સુધી મૂલ્યાંકન પરની પૂછપરછનો સંબંધ

છે, સામાવાળા દ્વારા સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી કે આયાત કરાયેલ માલ અનબ્રાન્ડેડ છે અને વ્યવહાર બેંક દ્વારા કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી, જાહેર કરાયેલ કિંમત સ્વીકારવામાં આવે.

૫. આ જવાબથી વિભાગને સંતોષ થયો ન હતો અને તેણે આ બાબતે વધુ પૂછપરછ કરવાનું નક્કી કર્યું. તદનુસાર, તારીખ ૩૧/૦૫/૨૦૦૩ ના પત્રવ્યવહાર દ્વારા પ્રતિવાદીને તેમની રજૂઆતની ચકાસણી કરવા માટે માલની ૧૦૦% તપાસ કરવા માટે હાજર રહેવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે માત્ર થોડા બોક્સમાં સેમસંગના સ્ટીકરો હતા. પ્રતિવાદીને બ્રાન્ડેડ બોક્સમાં પેક કરેલા માલ અને અનબ્રાન્ડેડ બોક્સમાં પેક કરેલા માલ અંગેની માહિતી પૂરી પાડવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. તેમને ઉત્પાદકનું ઇન્વોઇસ સબમિટ કરવા માટે પણ કહેવામાં આવ્યું હતું કારણ કે તેમણે જાણ કરી હતી કે લેન્સની માત્ર આઈ સેમસંગ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવી હતી અને બાકીના ભાગો ચીનમાં બનાવવામાં આવ્યા હતા અને આ પત્રવ્યવહારમાં અન્ય માહિતી પણ માંગવામાં આવી હતી. વિભાગે પ્રતિવાદીના પ્રતિનિધિની હાજરીમાં બે સ્થળોએ એટલે કે ભગીરથ પેલેસ, દિલ્હી અને લાજપત રાય માર્કેટ, દિલ્હીમાં બજાર તપાસ પણ હાથ ધરી હતી. તેઓએ મેસર્સ સુપર કેસેટ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ, નોઈડા પાસેથી પણ કેટલીક માહિતી એકત્ર કરી હતી, જેઓ વીસીડી પ્લેયર્સના ઉત્પાદક હતા અને ઉક્ત ઉત્પાદકના સંબંધમાં નિયમિતપણે સમાન માલની આયાત કરતા હતા. ઇનલેન્ડ કન્ટેનર ડેપો, તુઘલકાબાદ, નવી

દિલ્હી ખાતેના કસ્ટમ્સ સત્તાવાળાઓ પાસેથી પણ પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી. ઇનલેન્ડ કન્ટેનર ડેપોની પૂછપરછમાં વિભાગને જાણવા મળ્યું કે લેન્સ વિથ મિકેનિઝમ- વીસીડી ના ભાગો જે ઉક્ત બંદર પર કેટલીક પાર્ટીઓ દ્વારા આયાત કરવામાં આવ્યા હતા તે ઉંચી કિંમતે કિલચર કરવામાં આવ્યા હતા. આઈસીડી તુલકકાબાદે એવી માહિતી પણ પૂરી પાડી હતી કે જે માલ ઉંચી કિંમત દર્શાવીને આયાત કરવામાં આવ્યો હતો તે સદર માલના જથ્થામાંથી કસ્ટમ્સ સત્તાવાળાઓ દ્વારા મોકલવામાં આવેલા નમૂનાઓ સમાન હતા.

૬. ઉપરોક્ત માહિતી એકત્ર કર્યા પછી પ્રતિવાદીને તારીખ ૦૫/૦૮/૨૦૦૩ ના રોજ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદીએ તેનો જવાબ દાખલ કર્યો. જે સામગ્રી એકત્રિત કરવામાં આવી હતી અને ઉપર ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો હતો, તે પણ પ્રતિવાદીને સપ્લાય કરવામાં આવી હતી અને તેમની સમક્ષ મૂકવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદીએ, જવાબમાં, તે જ સમયે થયેલી આયાતના ચોક્કસ ઉદાહરણો પણ પૂરા પાડ્યા હતા. પ્રતિવાદીને સાંભળ્યા પછી, કમિશનર ઓફ કસ્ટમ્સે તારીખ ૨૨/૧૦/૨૦૦૩ ના રોજ મૂળ આદેશ પસાર કર્યો. આ આદેશમાં, તેમણે વેલ્યુએશન રૂલ્સ, ૧૯૮૮ ના નિયમ ૧૦એ હેઠળ સામાવાળા દ્વારા જાહેર કરાયેલ ટ્રાન્ઝેક્શન વેલ્યુને નકારી કાઢી હતી અને તે આધારે અવલોકન કર્યું હતું કે નિયમ ૪ (૧) લાગુ થશે નહીં. કમિશનરે એ પણ સ્વીકાર્યું કે "એક સમાન માલ" ની આયાતના કોઈ પુરાવા

ઉપલબ્ધ નથી. આમ, નિયમ ૫ ની ઉપયોગિતા નકારી કાઢવામાં આવી હતી. આવી સ્થિતિમાં તેમણે નિયમ ૬ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કર્યો અને તેવા જ પ્રકારના માલના એકત્ર કરવામાં આવેલા દસ ઉદાહરણોનો ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે વ્યક્તિગત સુનાવણી દરમિયાન સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલા પાંચ ઉદાહરણોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો. સામાવાળા દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા ઉદાહરણોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, આદેશમાં નોંધાયેલા કારણોસર તેમણે પાંચમાંથી ચાર ઉદાહરણો કાઢી નાખ્યા. સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલા પાંચમાં ઉદાહરણમાં રૂ. ૭૧.૫૦ પ્રતિ નંગના ભાવે તેવા જ પ્રકારના માલની આયાતનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. આમ તેમણે વિભાગ દ્વારા આપવામાં આવેલા દસ ઉદાહરણો પર આધાર રાખ્યો અને જોયું કે તેમાં દર્શાવેલ કિંમતો આયાતના જથ્થા અને સમયગાળાના આધારે રૂ. ૭૩.૯૪/- અને રૂ. ૧૩૪.૦૮/- પ્રતિ નંગની વચ્ચે હતી. નિયમ ૬ મુજબ, કમિશનરે ઉપરોક્ત કિંમતો પૈકી લઘુત્તમ કિંમત લીધી અને ત્યારબાદ વ્યવહાર મૂલ્ય રૂ. ૭૩.૯૪ પ્રતિ નંગ નક્કી કરી. આના પરિણામે માલ જપ્ત કરવામાં આવ્યો. જોકે, કમિશનરે પ્રતિવાદીને તફાવતની ડ્યુટી એટલે કે રૂ. ૬,૧૧,૬૯૪/- ની ચુકવણી અને રૂ. ૨૦ લાખના રિડેમ્પશન ફાઈનની ચુકવણી પર માલ છોડાવવાની મંજૂરી આપી હતી. તેમણે કસ્ટમ એક્ટ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૧૧૨ હેઠળ સામાવાળા પર રૂ. ૫ લાખની પેનલ્ટી પણ લાદી હતી.

૭. પ્રતિવાદીએ ઉપરોક્ત હુકમથી નારાજ થઈને કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ (સીઈએસટીએટી) સમક્ષ અપીલમાં તેને પડકાર્યો હતો. સીઈએસટીએટી એ તારીખ ૧૬/૦૮/૨૦૦૪ ના પડકારવામાં આવેલા આદેશ દ્વારા અહીંના પ્રતિવાદીની અપીલ મંજૂર કરી છે. ટ્રિબ્યુનલના આદેશનો અભ્યાસ કરતા, અમને જાણવા મળે છે કે ટ્રિબ્યુનલને પ્રતિવાદીની અપીલ મંજૂર કરવા માટે નીચેના ત્રણ કારણોએ પ્રેરિત કર્યા છે.

(૧) કમિશનરે "એક સમાન માલ" ની આયાતના આધારે માલની કિંમત વધારી હતી જે કરી શકાય નહીં.

(૨) પ્રશ્નમાં રહેલી આયાત તે એક સમાન માલના જે ઉદાહરણો આપવામાં આવ્યા હતા તેની સરખામણીમાં તારીખ પહેલાની હતી જે વર્ષ ૧૯૯૩ માં હતી અને તે કસ્ટમ એક્ટની કલમ ૧૪ ની જોગવાઈની વિરુદ્ધ હતી;

(૩) એક સમાન માલ રૂ. ૫૮/- પ્રતિ નંગના દરે આયાત કરવામાં આવ્યો હતો અને તે કમિશનર દ્વારા નક્કી કરાયેલી કિંમતને ન્યાયી ઠેરવવા માટે પૂરતું કારણ નથી.

૮. બંને પક્ષોના વકીલોને સાંભળ્યા પછી અમને જણાય છે કે ત્રણેય બાબતોમાં ટ્રિબ્યુનલે ગંભીર ભૂલ કરી છે જેના પરિણામે પ્રતિવાદીની અપીલ મંજૂર કરતો પડકારવામાં આવેલો આદેશ પસાર થયો છે.

૯. પ્રથમ દષ્ટિએ, કમિશનર દ્વારા જે તુલનાત્મક ઉદાહરણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું હતું તે "એક સમાન માલ" નું નહોતું પરંતુ "તેવા જ પ્રકારના માલ" નું હતું. કમિશનરે પોતાના આદેશમાં જ આવું જણાવ્યું છે. તેનાથી વિપરીત ઉપર નિર્દેશ કર્યા મુજબ, કમિશનરે પોતે ઉદ્દેખ કર્યો હતો કે એક સમાન માલના કોઈ પુરાવા ઉપલબ્ધ નથી. તેથી, અમને એ સમજાતું નથી કે ટ્રિબ્યુનલે કયા આધારે કાર્યવાહી કરી કે કમિશનરે એક સમાન માલની આયાતના આધારે કિંમત વધારી હતી.

૧૦. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, જ્યારે કમિશનરે કસ્ટમ્સ વેલ્યુએશન રૂલ્સ, ૧૯૮૮ ના નિયમ ૧૦એ નો ઉપયોગ કરીને સામાવાળા દ્વારા જાહેર કરાયેલ ટ્રાન્ઝેક્શન વેલ્યુને નકારી કાઢી હતી, તે આધારે તેમણે ઠરાવ્યું હતું કે નિયમ ૪ (૧) લાગુ થશે નહીં. ત્યારબાદ તેમણે નિયમ ૫ થી આગળ ક્રમિક રીતે કાર્યવાહી કરી. જ્યાં સુધી નિયમ ૫ નો સંબંધ છે, ફરીથી તેમણે જણાવ્યું કે આ લાગુ થશે નહીં કારણ કે "એક સમાન માલ" ના કોઈ પુરાવા નથી. આ કારણોસર તેમણે નિયમ ૬ માં કલ્પના કર્યા મુજબ, "તેવા જ પ્રકારના માલ" નું ઉદાહરણ આપીને ક્વાયત હાથ ધરી હતી. અમે આ તબક્કે નિર્દેશ કરવા માંગીએ છીએ કે વિભાગ દ્વારા અને સામાવાળા દ્વારા પોતે જે ઉદાહરણો આપવામાં આવ્યા હતા, તે અંગે સામાવાળા દ્વારા કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો કે આ ઉદાહરણો તેવા જ પ્રકારના માલના નથી. તેથી, કમિશનર દ્વારા તે ઉદાહરણો પર આધાર રાખવામાં કોઈ ભૂલ નથી.

૧૧. ટ્રિબ્યુનલે કમિશનરના આદેશના આધારને તે કારણસર નકારવામાં પણ ભૂલ કરી હતી કે કમિશનરે જે ઉદાહરણો પર આધાર રાખ્યો હતો તે મે, ૨૦૦૩ માં થયેલી આયાતના હતા જ્યારે પ્રશ્ન હેઠળની આયાત તે તારીખ પહેલા થઈ હતી. જ્યાં સુધી સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલી આયાતનો સંબંધ છે, તે ૧૩/૦૫/૨૦૦૩ ના રોજ થઈ હતી. તેથી, મે, ૨૦૦૩ ના કમિશનર દ્વારા જે ઉદાહરણો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે સમાન સમયગાળાના છે અને કસ્ટમ એક્ટ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૧૪ ની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરે છે.

૧૨. જ્યાં સુધી રૂ. ૫૮/- પ્રતિ નંગના દરે એક સમાન માલની આયાત પર આધારિત તર્કનો સંબંધ છે, ત્યાં ફરીથી આવું અવલોકન કરવામાં સ્પષ્ટ ભૂલ થઈ છે. અમે અગાઉ નિર્દેશ કર્યો છે કે વિભાગ દ્વારા આપવામાં આવેલા દસ ઉદાહરણોમાં તેની કિંમતો રૂ. ૭૩ થી રૂ. ૧૩૪ પ્રતિ નંગની વચ્ચે હતી. બીજી બાજુ, સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલા પાંચ ઉદાહરણોમાં તેની કિંમતો રૂ. ૫૮/- થી રૂ. ૭૨.૧૨ સુધીની હતી. આમ, વિભાગના પ્રતિનિધિએ જે દલીલ કરી હતી તે એ હતી કે પ્રતિવાદીના જણાવ્યા મુજબ પણ, તેવા જ પ્રકારના માલ રૂ. ૫૮ પ્રતિ નંગ થી રૂ. ૭૨.૧૨ પ્રતિ નંગની વચ્ચેના દરે આયાત કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી બિલ ઓફ એન્ટ્રીમાં રૂ. ૩૬/- પ્રતિ નંગની કિંમતની જાહેરાત સચોટ નહોતી. અમે અવલોકન કરી શકીએ છીએ કે રૂ. ૫૮/- ની આ કિંમત કમિશનર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી નથી, અને તે યોગ્ય

રીતે જ છે, કારણ કે તેમણે ખૂબ જ માન્ય કારણ આપ્યું છે કે, આયાતકાર દ્વારા રૂ. ૫૮/- ની કિંમત જાહેર કરીને કરવામાં આવેલી તે આયાતના સંદર્ભમાં પણ વિભાગ દ્વારા કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને કેસ તપાસ હેઠળ હતો. વિભાગ દ્વારા જે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી તેમાં સૂચિત કિંમત રૂ. ૮૦/- પ્રતિ નંગ હતી.

૧૩. આમ, ટ્રિબ્યુનલના આદેશનો સંપૂર્ણ આધાર ભૂલભરેલો છે કારણ કે તે કાયદાની સંપૂર્ણ ગેરસમજ પર આધારિત છે અને રેકૉર્ડ પરના તથ્યોથી પણ વિપરીત છે.

૧૪. ઉપરોક્ત કારણોસર અમે ટ્રિબ્યુનલનો હુકમ રદ કરીએ છીએ અને કમિશનરનો હુકમ ત્યાં સુધી બહાલ રાખીએ છીએ જ્યાં સુધી તે સામાવાળા દ્વારા જાહેર કરાયેલ રૂ. ૩૬/- પ્રતિ નંગની કિંમતને બદલે રૂ. ૭૩.૮૪ પ્રતિ નંગની કિંમત નક્કી કરવા તેમજ તે આધારે તફાવતની ડ્યુટીની માંગને સંબંધિત છે.

૧૫. તેમ છતાં, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે આ કેસના તથ્યોમાં લાદવામાં આવેલ રૂ. ૨૦ લાખનો રિડેમ્પશન ફાઈન અને રૂ. ૫ લાખની પેનલ્ટી વધારે છે. જ્યાં સુધી રિડેમ્પશન ફાઈનનો સંબંધ છે, તે ઘટાડીને રૂ. ૬ લાખ કરવામાં આવે છે જે તફાવતની ડ્યુટી જેટલો જ છે અને લાદવામાં આવેલી પેનલ્ટી સંપૂર્ણપણે રદ કરવામાં આવે છે.

૧૬. અપીલનો નિકાલ ઉપરોક્ત શરતો અનુસાર કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ થયો.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.